

УДК 94 (477.8):2-67:2-773
DOI: 10.24919/2312-2595.40.123237

БІЛА Світлана – доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (bilasvitlana24@gmail.com); ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9506-2789>

УНІЙНІ ПРОЦЕСИ В ПЕРЕМИШЛЬСЬКІЙ, ЛЬВІВСЬКІЙ ТА ЛУЦЬКІЙ ЄПАРХІЯХ У ДОСЛІДЖЕННЯХ МИРОСЛАВА МАРУСИНА

У статті доведено, що науковець виробив цілісний та об'єктивний погляд на процес переходу єпархій до унії. У працях історика міститься значний фактологічний та джерельний матеріал; застосовано персоналістський метод до висвітлення проблеми; спростовуються деякі твердження попередньої історіографії; підкреслюється об'єктивна зумовленість унійних процесів.

Ключові слова: Марусин Мирослав, унійні процеси, Перемишльська єпархія, Львівська єпархія, Луцька єпархія.

БИЛА Светлана – доцент, кандидат исторических наук, доцент кафедры всемирной истории и специальных исторических дисциплин Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко (bilasvitlana24@gmail.com); ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9506-2789>

УНИЙНЫЕ ПРОЦЕССЫ В ПЕРЕМЫШЛЬСКОЙ, ЛЬВОВСКОЙ И ЛУЦКОЙ ЕПАРХИЯХ В ИССЛЕДОВАНИЯХ МИРОСЛАВА МАРУСИНА

В статье доказано, что в ученого сложился целостный и объективный взгляд на процесс перехода епархий к унии. В работах историка содержится значительный фактологический и источниковый материал; применен персоналистский метод освещения проблемы; опровергаются отдельные утверждения предыдущей историографии; подчеркивается объективная обусловленность унийных процессов.

Ключевые слова: Марусин Мирослав, унійные процессы, Перемишльская епархия, Львовская епархия, Луцкая епархия.

Постановка проблеми. Сьогодні перед істориками унії стоїть завдання остаточно зібрати і проаналізувати історіографічну базу, зокрема церковно-історичні студії української діаспори другої половини ХХ ст. Оскільки діаспорні історики-унієзнавці змогли переосмислити українську релігійну історію на просторовому тлі східного й західного християнства, ввели до наукового обігу потужний археографічний комплекс. Показовими у цьому контексті є праці о. Мирослава Марусина (1924 – 2009).

Аналіз основних досліджень і публікацій засвідчує, що основні здобутки і недоліки діаспорної церковної історіографії проаналізовано у працях О. Оглоблина [5] та Б. Гудзяка [4]. Найбільшим її досягненням, на думку Б. Гудзяка, є видання джерел з римських архівів, а недоліком – брак синтетичного історичного осмислення.

С. Плохій більш виважено підійшов до оцінки української церковної історіографії у діаспорі [7, 3 – 6]. Він відзначає, що основним здобутком діаспорної історіографії було вивчення політики папства на українських землях Речі Посполитої у XVII – XVIII ст. на підставі архівних збірок Ватикану.

Високо оцінив дослідження М. Марусина про унієзацію Перемишльської єпархії Б. Балик. Водночас дослідник вказав на схематичність та недосконалість праці, наявність у ній помилкових тверджень. На думку Б. Балика, помітний у роботі і брак використання всієї сукупності джерел, зокрема з архіву Перемишльської капітули та знання ситуації у Перемишльській єпархії під час поширення унії [3, 3].

Дослідження української діаспори про унійні процеси у західних єпархіях Київської митрополії проаналізовано у студіях автора статті [1], [2]. З'ясовано, що проведена велика пошукова робота, безсумнівно, дала змогу дослідникам діаспори глибше і ґрунтовніше проаналізувати окремі аспекти досліджуваної проблеми, проте наукові роботи майже всіх зарубіжних істориків відзначаються одним суттєвим недоліком – слабким опрацюванням джерел з вітчизняних архівосховищ та бібліотек. Крім того, історико-церковні дослідження у діаспорі будувалися переважно на застарілих (здебільшого позитивістських) методологічних засадах XIX – початку ХХ ст. [1, 399 – 402]. Автор підкреслила, що вагомий

внесок у дослідження переходу до унії Перемишльської, Львівської та Луцької єпархій належить М. Марусину.

Поданий історіографічний огляд дає підстави стверджувати, що спеціальних розвідок про доробок М. Марусина з унійної проблематики немає.

Метою статті є проаналізувати внесок М. Марусина у дослідження проблеми поширення унії в Перемишльській, Львівській, Луцькій єпархіяx та визначити основні здобутки і недоліки напрацювань ученого.

Згаданий історик церкви, о. Мирослав Марусин народився в с. Княже Золочівського району Львівської області. Філософсько-богословські студії розпочав у Львівській Богословській Академії. З 1944 р. перебував в еміграції, навчався у Падерборні (Німеччина), з 1949 до 1951 р. – у Папському Східному Інституті у Римі. З 1982 р. М. Марусин як архієпископ Української Греко-католицької церкви виконував функції секретаря Конгрегації Східних Церков. о. М. Марусин був автором численних видань і наукових праць богословського, історичного, літургійного та біблійного змісту. Наукове Товариство імені Шевченка та інші установи удостоїли владика Мирослава Марусина почесними відзнаками, Віденський університет та Український вільний університет у Мюнхені присвоїли йому звання почесного доктора [6].

Після Другої світової війни основним центром української католицької церковної історіографії стає Рим, де з 1949 р. василіанський чин відновив видання «Записок», організував потужну науково-археографічну роботу в архівах Ватикану. Мирослав Марусин у 1956 р. закінчив дисертаційне дослідження про поширення унії у Перемишльській та Львівській єпархіяx [9], перша частина якого була опублікована у «Записках Чину Святого Василя Великого» [10], а друга згодом – у «Записках Українського технічно-господарського інституту» в Мюнхені [11].

У 1960-х рр. діяльність римського наукового осередку розширюється у зв'язку з відновленням Українського Наукового Богословського Товариства та Українського Католицького Університету імені Св. Климентія Папи, який розпочав видання ватиканських архівних матеріалів до історії української церкви, зібраних свого часу заходами митрополита Андрея Шептицького [1]. У цей час о. М. Марусин продовжує працювати над темою поширення

унії у західних єпархіях Київської митрополії і видає працю про унійну діяльність луцького єпископа Діонізія Жабокрицького [8]. Таким чином, М. Марусин є одним з небагатьох дослідників теми, котрий розглянув її всебічно, тобто висвітлив унійні процеси у всіх західноукраїнських єпархіях.

Заслугою науковця було використання документів римських архівів, зокрема кореспонденції нунціатури, уніатської ієрархії тощо. Основними ініціаторами поширення унії у регіоні був православний львівський єпископ Йосиф Шумлянський та православний перемишльський – Інокентій Винницький. Дослідник детально проаналізував ставлення Римської курії, короля, православних та уніатів до ідеї проведення Люблінського з'їзду. Учений зауважив, що Рим негативно поставився до скликання синоду, оскільки на ньому могли б обговорюватися догматичні питання [10, 420]. Найбільш прихильно до ідеї скликання колоквіуму поставилася уніатська ієрархія. Історик відзначив, що наміри уніатського митрополита К. Жоховського були відмінними від львівського єпископа Й. Шумлянського, що пояснювалося прагненням першого зберегти митрополичі права та створити окремий патріархат [10, 422]. Враховуючи інтереси Риму, уніатська ієрархія зобов'язалась не обговорювати догматичних питань, але православні від них не відмовлялися. Основною причиною зірвання колоквіуму, за М. Марусиним, були політичні обставини, оскільки Річ Посполита у цей період перебувала у війні з Османською імперією. Польський король Ян Собеський планував створити надійний союз проти турків. Для цього йому потрібні були козаки та Московське царство – ревні захисники православної віри. Саме тому король заборонив проведення колоквіуму у Любліні [10, 428].

Заслугою історика є доволі ретельне відчитання унійних умов, висунутих галицькою церковною ієрархією на Варшавському сеймі 1681 р. Історик, зокрема, вказав на такі пункти: збереження православної обрядовості, зрівняння руського духовенства та світської громадськості з поляками – католиками, право уніатських єпископів засідати у сенаті. Дослідник підкреслив бажання І. Винницького та Й. Шумлянського створити окрему Галицьку митрополію [10, 432].

Слушною є думка М. Марусина, що єпископи І. Винницький та Й. Шумлянський не могли одразу після 1681 р. зважитися на

остаточне прийняття унії з огляду на те, що польський уряд не затвердив подані ними умови. Крім того, Інокентій Винницький мав підготувати ґрунт для унійних процесів у Перемишльській єпархії. Найважчим завданням для І. Винницького у цей період, на погляд науковця, було переконати у доцільності зміни конфесії православному шляхту, яка фанатично, ще з часів Берестейського собору, захищала православ'я [10, 435]. Польський король Ян Собеський в силу політичних обставин також переконував єпископа не поспішати з відкритим переходом до унії. Ускладнювали становище ієрарха і напружені стосунки з перемишльським уніатським єпископом Іваном Малаховським, котрий у той час схилив до унії значну кількість парафій та церков [10, 435 – 436].

Дослідник встановив, що ще у червні 1690 р. І. Винницький зважився перейти відкрито до унії. Першим в історіографії М. Марусин аналізує вимоги, сформульовані І. Винницьким та шляхтою на Самбірському унійному соборі 1691 р. За основу формування унійних умов була взята програма 1681 р. [10, 439 – 440]. Історик не приховував надто критичного ставлення Риму до унійних вимог Інокентія Винницького та доцільності переведення Івана Малаховського на іншу парафію і після 1691 р. Вчений з'ясував, що І. Малаховський запропонував Римській конгрегації певні поради для з'ясування намірів І. Винницького, які лягли в основу вимог Римської курії. Винницький не погодився з деякими з цих умов, зокрема про підпорядкування К. Жоховському, мотивуючи це змістом унійної декларації 1681 р. Лише втручання єзуїта Воти привело до прийняття у Римі позитивного рішення у справі юрисдикції І. Винницького над всією Перемишльською єпархією. У результаті унійної діяльності І. Винницького у 1692 р. уніатськими стали 40 деканатів, 1500 парафій, 300 тисяч населення, з них – 3 тисячі шляхти [10, 449].

Дослідник ґрунтовно проаналізував постанови Перемишльського унійного синоду 1693 р., згрупувавши їх у чотири групи. До першої М. Марусин відніс постанови, спрямовані на впровадження унії в єпархії і запровадження культу Св. Йосафата. До другої – інструкції, що стосувалися реорганізації духовництва, третьої – монастирів, четвертої – впорядкування душпастирства і таємниці сповіді [10, 442 – 443].

Досліджуючи процес переходу Львівської єпархії до унії, історик звернув увагу на опір братств та монастирів (не шляхта, як у Перемишльській єпархії) [11, 36]. Він високо оцінив унійний проект Йосифа Шумлянського, який захищав українські національно-церковні традиції [11, 37]. Історик акцентує, що після 1681 р. сам король Ян Собеський в умовах складних політичних обставин і постійної потреби в антитурецькому союзі з Московщиною радив ієрарху бути обережним в унійній акції. У цей період Й. Шумлянський, як стверджує М. Марусин, поводив себе як умілий дипломат і готував підґрунтя до поширення у краї нової конфесії. Методичні заходи ієрарха, спрямовані на реформування духовенства і піклування про піднесення його морально-освітнього рівня та соціального становища, були однією з причин, що клір не чинив опору при запровадженні унії на початку XVIII ст. [11, 39]. На підставі дослідження документів Ватикану вчений з'ясував, що у 1685 р. Йосиф Шумлянський та його брат Афанасій Шумлянський, прагнучи отримати Луцьку єпархію, повторно обіцяли відкрито перейти до унії. Дослідник доволі ретельно описав і невдалий перебіг унійних починань єпископа під час Львівського синоду 1694 р. [11, 47]. Історик поставив під сумнів, з огляду на відсутність документальних джерел, щирість і рішучість рішення єпископа порвати з унією у 1696 р. Основними мотивами написання листів ієрарха до київського православного митрополита Ясинського та московського воєводи Шереметьєва, на думку М. Марусина, були недовіра до нього з боку нунціатури та опір частини парафіян [11, 50]. На думку М. Марусина, Й. Шумлянський діяв у цей час як розумний шахіст добре прихованими і продуманими ходами [11, 50]. Характерно, що вчений поділяє оцінку німецького історика Е. Вінтера, котрий акцентував, що владика був солдатом, єпископом і політиком в одній особі, і, незважаючи на дружбу з польським королем, був відомим українцем, який не хотів через унію шкодити власному народові [11, 50], [12]. Вповні обґрунтовано М. Марусин резюмує, що тривале зволікання єпископа з відкритим переходом до унії було зумовлене складними політичними обставинами, упередженим ставленням до унії шляхти, Львівського Ставропігального братства, недостатньою підготовкою кліру, інтригами і впливами московського царя, труднощами ратифікації унійних умов польською владою. Іс-

торик акцентує, що лише переконаність Й. Шумлянського, що новий польський король затвердить усі унійні умови, висунуті ієрархами у 1681 р., зумовили остаточний відкритий перехід ієрарха до унії у 1700 р. [11, 55]. Аналізуючи декрет польського короля Августа про затвердження унійної декларації, історик зауважує, що лише два пункти залишилися невиконаними: право уніатських єпископів засідати в сенаті та створення Галицької митрополії. Перший з них міг вирішити польський сенат, а другий – Папа [11, 56].

М. Марусин розглянув і процес поширення унії у Луцькій єпархії [8]. Науковець зауважив, що з метою пропаганди ідеї унії єпархію відвідували Яків Суша та Кипріян Жоховський, які переконували в доцільності нового віросповідання луцького православного єпископа Гедеона Четвертинського, щоправда, безрезультатно [8, 114]. М. Марусин з'ясував, що у травні 1697 р. відбулася зустріч представника шляхти Брацлавщини О. Жабокрицького з нунцієм. Молодший Жабокрицький запевнив нунція, що єпископ-номінант Д. Жабокрицький готовий прийняти унію за умови збереження східної обрядовості та поліпшення дисципліни у церкві [8, 118]. У 1700 р. Діонізій Жабокрицький також шукав у Варшаві дружніх контактів з нунцієм Давіа. Після двох зустрічей з єпископом нунцій не сумнівався у щирості унійних переконань ієрарха, про що з радістю повідомив Рим [8, 119]. На підставі повідомлення нунція Пігнателлі до Риму від 23 листопада 1701 р. дослідник з'ясував факт скликання унійного синоду у єпархії [8, 120]. Водночас М. Марусин зауважив, що в римських архівах майже не збереглося повідомлень про процес переходу до унії Луцької єпархії та діяльність Д. Жабокрицького [8, 121]. Підсумовуючи унійну діяльність Жабокрицького, вчений акцентував, що мотивами переходу ієрарха до унії були не особисті інтереси, а національно-захисні мотиви.

Висновки. Узагальнюючи аналіз доробку вченого, зауважимо, що, завдяки використанню джерельних матеріалів з ватиканських архівів, науковець вніс чимало нових фактографічних деталей у характеристику унійних процесів у Перемишльській, Львівській та Луцькій єпархіях на зламі XVII – XVIII ст. Можна стверджувати, що М. Марусин є одним з небагатьох дослідників, котрий розглянув тему цілісно і висвітлив унійні процеси у всіх західних єпархіях Київської митрополії. Це допомогло йому помі-

тити низку нових деталей, з'ясувати певні закономірності тощо. Так, наприклад, було встановлено, що наміри уніатського митрополита К. Жоховського були відмінними від львівського єпископа Й. Шумлянського (зокрема, митрополит прагнув створити патріархат). З іншого боку, в унійних умовах 1681 р. виділяється позиція І. Винницького та Й. Шумлянського, які хотіли створити окрему Галицьку митрополію. Історик першим в історіографії спробував дослідити спадкоємність вимог Самбірського з'їзду (1691) з унійною програмою галицької ієрархії, висунутою на Варшавському сеймі (1681). Дослідником акцентовано, що мотивами переходу церковної ієрархії до унії були не особисті інтереси, а національно-захисні мотиви.

Ґрунтовно досліджено позицію Римської курії, польського уряду та єпископів стосовно шляхів і методів поширення нової конфесії. Історик відзначав, що Рим в інструкціях до єпископів керувався здебільшого канонічним правом, а не практичною доцільністю. Польський король не поспішав з відкритим проголошенням унії в єпархіях через складні політичні обставини. Дослідник наголошував, що саме тому, а також через певний опір шляхти, братств, монастирів і духовенства процес поширення унії у регіоні був складним і тривалим.

Перспективним напрямом подальшого дослідження проблеми є порівняльний аналіз доробку М. Марусина і напрацьовань інших діаспорних істориків цього періоду, а також польської історіографії другої половини ХХ ст. про унійні процеси у Перемишльській, Львівській і Луцькій єпархіях з метою з'ясування напрямів пошуку і публікації архівних документів з окресленої теми і виправлення помилок та штампів попередньої історіографії.

Джерела та література

І. МУН. – Vol. III (1650 – 1670). – Romae, 1966. – 16+399 p. ; Vol. IV (1671 – 1701). – Romae, 1967. – 19+380 p.

1. Біла С. Унійні процеси в західноукраїнських єпархіях Київської митрополії в історіографії української діаспори / С. Біла // ДКЗ. – Дрогобич : Коло, 2003. – Вип. VII. – С. 398–407.

2. Біла С. Унійні процеси в Перемишльській єпархії у дослідженнях Бориса Балика / С. Біла // Проблеми гуманітарних наук : наукові записи Дрогобицького державного педагогічного університету імені

Івана Франка / ред. кол. Т. Біленко (головний редактор) та ін. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – Випуск 30. Історія. – С. 18–29.

3. Балик Б.І. Іннокентій Винницький. Єпископ Перемиський, Самбірський і Сяніцький (1680 – 1700) / Б.І. Балик. – Рим : Вид-во оо. Ва-силіян, 1978. – XVIII+382 с.

4. Гудзяк Б. Західна історіографія і Берестейська унія / Б. Гуд-зяк // Богословія. – 1990. – Т. 54. – С. 123–136.

5. Оглоблин О. Українська церковна історіографія / О. Оглоб-лин // Український історик. – 1969. – № 1–4. – С. 12–29.

6. Паславський І.В. Марусин Мирослав / І.В. Паславський // Енциклопедія історії України. Т. 6 : Ла-Мі [Електронний ресурс] / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; НАН України ; Інститут історії України. – К. : В-во «Наукова думка», 2009. – 790 с.: іл. – Режим доступу : http://www.history.org.ua/?termin=Marusin_M.

7. Плохий С.Н. Папство и Украина (Политика римской курии на украинских землях в XVI – XVII вв.) / С.Н. Плохий. – К. : Вища школа, 1989. – 224 с.

8. Marusyn M. Bischof Dionisij Żabokryckyj und Wiedervereinigung der Eparchie von Luck mit dem Apostolischen Stuhle / M. Marusyn // Записки ЧСВВ. – 1963. – Т. IV. – С. 112–123.

9. Marusyn M. Die Vereinigung der Peremysler und Lemberger Eparchien mit Apostolischen Stuhle / Excerpta e Dissertatione ad Lauream / M. Marusyn. – Romae : Pont. Inst. Orientalium Studiorum, 1956. – 56 p.

10. Marusyn M. Vereinigung der Peremysler Eparchie / M. Maru- syn // Записки ЧСВВ. – 1956. – Т. II. – С. 419–451.

11. Marusyn M. Die im Jahre 1700 Endgültig vollzogene Union der Lemberger Eparchie / M. Marusyn // Український технічно-господарський інститут : Наукові Записки. – Мюнхен, 1966. – Т. XI (XIV). – С. 36–62.

12. Winter E. Byzanz und Rom im Kampf um die Ukraine 955 – 1939 / E. Winter. – Leipzig : Otto Harrassowitz, 1942. – 227 s.

References

I. МУН – Monumenta Ucrainae Historica. – Vol. III (1650 – 1670). – Romae, 1966. – 16+399 p.; Vol. IV (1671 – 1701). – Romae, 1967. – 19+380 p.

1. Bila, S. (2003). Uniini protsesy v zakhidnoukrainskykh yeparkhiiah Kyivskoi mytropolii v istoriohrafii ukrainskoi diaspory [Unitarian processes in the Western Ukrainian dioceses of the Kievian Metropolitanate in the historiography of the Ukrainian diaspora]. *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk* –

Drohobych Local History Collection (Issue VII), (pp. 398–407). Drohobych: Kolo [in Ukrainian].

2. Bila, S. (2012). Uniini protsesy v Peremyslhskii yeparkhii u doslidzhenniakh Borysa Balyka [Unitary processes in the Przemyśl diocese in the researches of Boris Balik]. *Problemy humanitarnykh nauk: naukovi zapysy Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Istoriiia – Problems of the humanities: Scientific records of the Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. History*, 30, 18–29. Drohobych: Redaktsiino-vydavnychiy viddil Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka [in Ukrainian].

3. Balyk, B.I. (1978). *Innokentii Vynnytskyi. Yepyskop Peremyskyi, Sambirskyi i Sianitskyi (1680 – 1700)* [Innocent Vynnytsky. Bishop of Peremysh, Sambir and Sianitsky (1680 – 1700)]. Rym: Vyd-vo oo. Vasyliian [in Ukrainian].

4. Hudziak, B. (1990). Zakhidna istoriohrafiiia i Beresteiska uniiia [Western historiography and the Union of Brest]. *Bohosloviia – Theology*, 54, 123–136 [in Ukrainian].

5. Ohloblyn, O. (1969). Ukrainska tserkovna istoriohrafiiia [Ukrainian Church Historiography]. *Ukrainskyi istoryk – Ukrainian historian*, 1–4, 12–29 [in Ukrainian].

6. Paslavskyi, I.V. (2009). Marusyn Myroslav [Marusin Mirosлав]. In V.A. Smolii et al. (Eds.), *Entsyklopediia istorii Ukrainy – Encyclopedia of History of Ukraine* (Vol. 6). Kiev: Naukova dumka. Retrieved from http://www.history.org.ua/?termin=Marusin_M [in Ukrainian].

7. Plokhii, S.N. (1989). *Papstvo i Ukraina (Politika rimskoi kurii na ukrainskikh zemliakh v XVI – XVII vv.)* [Papacy and Ukraine (Politics of the Roman Curia on the Ukrainian lands in the XVI – XVII centuries)]. Kiev: Vyshcha shkola [in Russian].

8. Marusyn, M. (1963). Bischof Dionisij Żabokryckyj und Wiedervereinigung der Eparchie von Luck mit dem Apostolischen Stuhle. *Zapysky Chynu Sviatoho Vasyliia Velykoho – Annals of the Order of St. Basil the Great* (Vol. IV), (pp. 112–123) [in German].

9. Marusyn, M. (1956). *Die Vereinigung der Peremysler und Lemberger Eparchien mit Apostolischen Stuhle / Excerpta e Dissertatione ad Lauream*. Romae: Pont. Inst. Orientalium Studiorum [in German].

10. Marusyn, M. (1956). Vereinigung der Peremysler Eparchie. *Zapysky Chynu Sviatoho Vasyliia Velykoho – Annals of the Order of St. Basil the Great* (Vol. II), (pp. 419–451) [in German].

11. Marusyn, M. (1966). Die im Jahre 1700 Endgültig vollzogene Union der Lemberger Eparchie. *Ukrainskyi tekhnichno-hospodarskyi instytut: Naukovi Zapysky – Ukrainian Technical and Economic Institute: Scientific Notes Miunkhen* (Vol. XI (XIV), (pp. 36–62) [in German].

12. Winter, E. (1942). *Byzanz und Rom im Kampf um die Ukraine 955 – 1939*. Leipzig: Otto Harrassowitz [in German].

BILA Svitlana – associate professor, candidate of historical science, associate professor of the World History and Special Historical Disciplines department, Ivan Franko State Pedagogical University (bilasvitlana24@gmail.com); ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9506-2789>

THE UNION PROCESSES IN PRZEMYSŁ, LVIV AND LUTSK DIOCESES IN THE STUDIES OF MYROSLAV MARUSYN

The article proves that the scholar developed the integral and objective view on the process of transition of dioceses to the union. The works of the historian include a significant factual and source material, a personalized method which was used to elucidate the problem, refute some statements of the previous historiography and emphasize the objective conditions of union processes.

The work also thoroughly researches the position of the Roman Curia, of the Polish government and of the bishops towards the ways and methods of spreading of the new confession. The historian noted that Rome was guided by the canon law and not by the practical expediency in its instructions to the bishops. The Polish king was not hurrying to proclaim the union in the dioceses due to difficult political circumstances. The researcher emphasizes that the expansion of the union was difficult and lasted long due to the resistance of the gentry, fraternities, monasteries and clergy.

The historian was the first person in historiography who tried to investigate the continuity of the requirements of the Sambir Congress of 1691 with the union program of the Galician hierarchy, which were offered at the Warsaw sejm in 1681. The researcher emphasizes that the reasons for the transition of the church hierarchy to the union were not of personal interests, but were caused by national-protective motives.

Keywords: Marusyn Myroslav, union processes, Lviv, Przemyśl and Lutsk dioceses.

Стаття надійшла до редакції 11.10.17.